

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6CoP/49/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5419200126
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5419200126.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Yvetty Dzugasovej a členov JUDr. Jany Urbanovej a Mgr. Anny Mihálikovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti A.: 1/ F., nar. XX.XX.XXXX, bytom u otca, 2/ Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, 3/ O., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, maloleté deti zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Dolný Kubín, deti rodičov: matky L. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX L. XXX, zastúpenej JUDr. Tomášom Pukajom, advokátom so sídlom C. D. XXXX, XXX XX W. G., a otca F. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX . L. XXX, zastúpeného Mgr. Ivetou Žerebákovou, advokátkou so sídlom A. N. XXXX/XX, XXX XX F., o zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému F. a o zmenu úpravy styku otca s maloletou Z. a maloletým O., o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín č.k. 2P 3/2019-92 zo dňa 21. mája 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín č.k. 2P/3/2019-92 zo dňa 21. mája 2019
p o t v r d z u j e .

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol návrh matky doručený súdu dňa 28.01.2019 (výrok I.), ktorým sa matka domáhala zmeny úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému F., a to jeho zverenia do osobnej starostlivosti matky a povinnosti otca platiť na jeho výživu sumu 100 Eur mesačne vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Zároveň žiadala zmenu styku otca s maloletou Z. a maloletým O. tak, že otec bude oprávnený sa s maloletými deťmi stretávať každý nepárny týždeň v roku vždy od soboty od 09.00 hod. do nedele do 11.00 hod., v stanovený čas si deti prevezme v mieste bydliska matky a na rovnakom mieste ich matke odovzdá. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (výrok II.).

2. Navrhovanú zmenu odôvodnila matka najmä tým, že otec sa o maloletého F. nestará, tento sa túla po uliciach, starý otec ho trikrát našiel v krčme, chodí neprimerane oblečený vzhľadom na ročné obdobie a počasie, v čase podania návrhu častejšie prespával u matky a starej matky, má problémy v škole. Matka chce dieťaťu zabezpečiť príkladnú starostlivosť, aby nebolo zanedbané a zodpovedne sa pripravovalo do školy. K zmene úpravy styku otca s mladšími deťmi uviedla, že otec neprejavuje o deti záujem v časoch určených rozhodnutím súdu a nemá záujem brať si deti na víkendy. Je aj v záujme maloletých detí, aby vyrastali v jednom prostredí, čím by bol zachovaný ich súrodenecký vzťah. Otec s návrhom matky a jeho odôvodnením nesúhlasil.

3. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súd vo veci vykonal rozsiahle dokazovanie (vypočul rodičov detí, vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť vypočul maloletého F., starú matku zo

strany otca, starých rodičov zo strany matky, súčasných partnerov oboch rodičov, zabezpečil správy kolízneho opatrovníka zo dňa 14.03.2019 o prešetrení pomerov v domácnostiach rodičov, úradný záznam z vyhodnotenia plánu sociálnej práce s rodinou a dieťaťom zo dňa 25.06.2018, vyjadrenie triedneho učiteľa maloletého F., potvrdenie lekárky O. A., úradný záznam ÚPSVaR Dolný Kubín zo dňa 03.05.2019, záznam zo sociálneho šetrenia zo dňa 20.05.2019) a na zistený skutkový stav aplikoval ust. § 24 ods. 4, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1,2,4,5, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1 a 2, § 78 ods. 1 až 3 zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len Zákon o rodine).

4. Vo svojich záveroch súd prvej inštancie poukázal, že rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti má zachované všetky svoje rodičovské práva a povinnosti a tento rodič vylúčený z bezprostredného výkonu rodičovských práv a povinností má k dispozícii jediný nástroj na zabezpečenie čiastočnej spoluúčasti na výchove dieťaťa, ktorým je osobný styk tohto rodiča s dieťaťom. Je to prostriedok na udržiavanie rodičovského vzťahu a upevňovanie vzájomných citových väzieb. Úlohou tohto rodiča je, aby pri styku s dieťaťom uplatňoval svoju rolu len pozitívnym spôsobom, nie aby maril výsledky výchovy dieťaťa rodičom, ktorému bolo toto zverené. Naproti tomu úlohou rodiča, ktorý má dieťa v osobnej starostlivosti je okrem iného aj to, aby so zreteľom na najlepšie záujmy dieťaťa vytváral priaznivé podmienky na styk druhého rodiča s dieťaťom, a to najmä vedením dieťaťa k správneému vzťahu k tomuto rodičovi. Je v záujme maloletého dieťaťa, aby jeho výchova smerovala k všestrannému rozvoju jeho osobnosti, pri súčasnom rešpektovaní práva dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a udržiavanie pravidelného a rovnocenného styku s obidvoma rodičmi. Záujmy detí a rodičov by mali byť síce v rovnováhe, avšak zvrchovaný záujem dieťaťa môže podľa okolností konkrétneho prípadu prevážiť nad záujmom rodiča.

5. Naposledy súd upravil výkon rodičovských práv a povinností k maloletým deťom rozsudkom sp. zn. 8P 94/2017 zo dňa 23.08.2019, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 13.09.2018. Týmto rozsudkom bolo manželstvo rodičov maloletých detí rozvedené a súd schválil dohodu rodičov o úprave práv a povinností k maloletým deťom z manželstva na čas po rozvode. V zmysle rodičovskej dohody maloletý F. na čas po rozvode bol zverený do osobnej starostlivosti otca s tým, že obaja rodičia sú oprávnení maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok, matke bola uložená povinnosť platiť na výživu maloletého F. suma 70 Eur mesačne vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku o rozvode a upravený bol styk matky s maloletým F. každý párny týždeň v roku vždy od piatku od 17.00 hod. do nedele do 17.00 hod., taktiež každý utorok v týždni v čase od 17.00 hod. do 19.00 hod., pričom maloletého si preberie v určenom čase a odovzdá v bydlisku otca. Maloleté deti Z. a O. na čas po rozvode boli zverené do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia sú oprávnení maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok. Otcovi bola uložená povinnosť platiť na výživu maloletej Z. suma 110 Eur mesačne a na maloletého O. suma 100 Eur mesačne, vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku o rozvode. Upravený bol styk otca s maloletými deťmi, a to každý nepárny týždeň v roku vždy od piatku od 14.00 hod., kedy si maloleté deti prevezme pred školským zariadením, ktoré deti navštevujú, do nedele do 17.00 hod., kedy maloleté deti odovzdá v bydlisku matky a taktiež každý týždeň v dňoch pondelok, utorok, streda a štvrtok a tiež v párnom týždni v roku v piatok, a to vždy od 14.00 hod., kedy si deti prevezme pred školským zariadením, ktoré deti navštevujú do 17.00 hod., kedy maloleté deti odovzdá matke v bydlisku detí.

6. Okresný súd nezistil žiadnu zmenu pomerov na strane rodičov, prípadne maloletých detí, preto návrh zamietol. Vo vzťahu k navrhovanej zmene úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému F. uviedol, že maloletý F. s poukazom na jeho vek (13 rokov) je dostatočne zrelý a rozumovo vyspelý, aby dokázal formulovať svoje názory. Z jeho vyjadrenia vyplynulo, že v domácnosti otca je šťastný, má vybudovaný vrúcny vzťah s otcom, dobre si rozumie aj s jeho družkou. Pokiaľ častejšie navštevoval starú matku z matkinej strany, chcel s ňou tráviť čas. Stalo sa, že sa tam išiel najesť, no ide o dieťa v období intenzívneho rastu, takže aj potreba častejšieho a výdatnejšieho jedla je prirodzená. V konaní sa nepreukázali podozrenia, že by mal otec maloletého neprimerane trestať, že by chodil neupravený, v špinavom šatstve a bez pripravenej desiaty do školy. Starí rodičia potvrdili, že na maloletom nikdy nevideli viditeľné poranenia. Listinnými dôkazmi boli vyvrátené tvrdenia matky, že maloletý prepadá zo 6 predmetov a súd nezistil žiadne zlyhania zo strany otca, ani pokiaľ ide o zabezpečenie lekárskej starostlivosti. Príprava maloletého do školy na vyučovanie síce nie je dostačujúca (potrebné pomôcky si nosí), ale neprepadá do šiestich predmetov, maloletému hrozilo prepadnutie (len) z jedného predmetu (z geografie). Súd poukázal na viaceré záznamy týkajúce sa sociálnej práce s rodinou, predovšetkým na problematickú komunikáciu medzi rodičmi, ktorí nedokážu zmysluplne komunikovať ani v záujme

maloletých detí. Práve naopak, problémy a konflikty riešia pred deťmi, navzájom sa nevhodne o sebe vyjadrujú. Žiadnym dôkazom v konaní nebolo preukázané, že by otec starostlivosť o maloletého F. zanedbával. Zo šetrenia pomerov v domácnosti otca vyplynulo, že má vytvorené všetky podmienky na vhodnú starostlivosť o maloletého, snaží sa komunikovať so školou, zaujíma sa o jeho študijné výsledky a dieťaťu zabezpečuje adekvátnu starostlivosť. Niektoré tvrdenia matky sa naopak preukázali ako nepravdivé, napr. súvisiace s útokom otca na maloletého, tvrdenia ohľadom jeho študijných výsledkov.

7. Vychádzajúc zo zistených skutočností a keďže od poslednej úpravy výkonu rodičovských práv k maloletým deťom uplynuli len 4 mesiace (do podania návrhu) a súd nezistil takú zmenu pomerov na strane rodičov a maloletých detí, ktoré by si vyžadovali zmenu rozhodnutia Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 8P 94/2017 zo dňa 23.08.2019 (v časti úpravy výkonu rodičovských práv; pozn. odvol. súdu), návrh matky zamietol.

8. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podala odvolanie matka z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. d/, f/ g/, a h/ CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP. Navrhla zmeniť rozsudok okresného súdu a vyhovieť jej návrhu v celom rozsahu. Namietala, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je zrejmé, z akých dôvodov súd prvej inštancie zamietol jej návrh v časti zmeny úpravy styku otca s mal. Z. a mal. O.. Reakciou mladších detí na rozhodnutie súdu sú ich vyjadrenia, ktoré matka predložila k odvolaniu. V týchto vyjadreniach detí z vlastnej iniciatívy, bez akéhokoľvek naliehania vyjadrili svoj vzťah k otcovi a matke. Vyplýva z nich ľahostajný prístup otca nielen k základnej výchove detí, ale aj k plneniu školských povinností. Namiesto toho, aby otec detí zodpovedne pripravil do školy, prikázal im nechávať si školské tašky v aute a deti sa do školy pripravujú s matkou. Deti nezávisle od seba uviedli, že otec chcel dať matke bezdôvodne facku a takéto jeho správanie nemôže byť vzorom pre ich deti. V súvislosti s predloženými vyjadreniami detí namietala vyjadrenie kolízneho opatrovníka ako výsledku veľmi krátkeho, neobjektívneho pohovoru s deťmi s nevhodne formulovanými otázkami v prospech otca a zaujatou kolízneho opatrovníka voči matke a jej partnerovi. Rovnako namietala vyjadrenia mal. F., ktoré nezodpovedali skutočnému stavu veci. Z výpovedí svedkov ako aj z rozhovoru s maloletými deťmi vyplynulo, že maloletý F. niekoľkokrát dostal bitku od otca, že sa mu otec nevenoval, neriešil jeho zdravotné problémy a fyzicky ho trestal. Zo správania maloletého F. (na položené otázky odpovedal rázne, krátkymi odpoveďami) usúdila, že bol ovplyvnený otcom a jeho družkou, odpovede mal naučené a zrejme zo strachu z otca nepovedal nič iné. Od pojednávania o rozvoze zbadala zhoršenie vzťahu medzi ňou a mal. F., bol k nej odmeraný, nenavštevoval ju, častejšie navštevoval starú mamu, ktorá mu dala najesť a poobšívala mu veci. Takáto situácia nie je v skutočnom záujme maloletého, pretože v tomto veku potrebuje stabilné prostredie, dobrú výchovu a dobrý vzor. Má pocit, že správanie maloletého F. je otcovi ľahostajné, u otca nemusí plniť až toľko povinností ako u matky a dostane tam všetko, nepozná pravidlá odmeňovania. Nemožno sa čudovať tomu, že chlapcovi v puberte takéto prostredie vyhovuje. Okrem toho vyrastá v domácnosti, kde sú uprednostňované deti otcovej družky. Otec nejaví záujem ani o maloletú Z. a maloletého O.. Zotrvávala na tom, že sa nestretával s nimi v zmysle dohodnutej úpravy styku v súdnom rozhodnutí. Po príchode detí zo školy k otcovi sa nikto s nimi neučí, školské povinnosti zostávajú na matke, otec sa im v tomto čase ani nevenuje, deti majú voľný program. Matka vyžaduje od detí, aby rešpektovali určité pravidlá, čo v porovnaní s liberálnou výchovou otca ju vrhá do zlého svetla. Maloleté deti skutočne nechcú chodiť k otcovi každý deň, chcú byť pri mame a z družiny chcú chodiť aj so starými rodičmi nielen s otcom. Majú pocit, že deti otcovej družky sú pred nimi uprednostňované. Každodenné trávenie času u otca hneď po škole považuje za zbytočné mrhanie času. Aj školské výsledky sú ukazovateľom, že treba pristupovať k deťom zodpovednejšie a venovať sa im v maximálnej možnej miere. Z týchto dôvodov preferuje ňou navrhnutú úpravu styku zohľadňujúcu záujem maloletých detí, ktorá poskytuje záruky budovania rovnocenného vzťahu s oboma rodičmi. Súдне rozhodnutie nie je v záujme maloletých detí. Je presvedčená, že deti by sa cítili stabilizované a mali by zabezpečené vhodné prostredie práve pri matke. Okrem pocitu istoty a lásky, ktorý im dokáže poskytnúť, zabezpečí deťom aj výchovu založenú na pravidlách. Maloletý F. sa ocitol v situácii, ktorá mu objektívne nevyhovuje a vytvára na neho tlak. Doterajšie výchovné opatrenie urobené súdom už nezabezpečuje priaznivé podmienky pre úspešný vývoj maloletého dieťaťa. Nepovažovala za správne, ak jediným kritériom na zmenu rozhodnutia je obdobie, ktoré uplynulo od posledného rozhodnutia. Nemal by byť rozhodujúci čas, ale záujem dieťaťa na jeho riadnej výchove pri rešpektovaní zásady stálosti výchovného prostredia. Zamietnutím návrhu jej súd odoprel rodičovské práva, nakoľko nemá možnosť s mal. F. tráviť čas, v rozsahu nevyhnutnom na upevňovanie vzájomných vzťahov ako aj zabezpečenie vplyvu na jeho výchovu a vývoj jeho osobnosti.

9. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedol, že nemá nové dôkazy a návrhy na zmenu rozhodnutia okresného súdu a v celom rozsahu sa pripojil k tomuto rozsudku.

10. Otec vo vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Nesúhlasil s dôvodmi odvolania matky. Poukázal na rozsiahle dokazovanie vykonané súdom za účelom zistenia rodinných pomerov tak na strane matky ako aj na strane otca. Zisťovanie názoru maloletých detí prostredníctvom kolízneho opatrovníka matka účelovo spochybnila. Nevyhovuje jej vyjadrený názor detí, ktoré sa chcú stretávať s otcom v takom rozsahu ako doteraz. Kolízny opatrovník nebol vylúčený z konania, lebo na to nebol dôvod. Za zavádzajúce považoval tvrdenia matky, že kolízna opatrovníčka kládla deťom účelové otázky. Tieto výsluchy boli realizované v rámci šetrenia pomerov v domácnostiach rodičov v prítomnosti ďalšej pracovníčky úradu práce. Pohovor s deťmi sa realizoval v domácom prostredí matky, a teda zisťovanie názoru detí nemohlo byť pod tlakom. Spochybnil hodnovernosť vyjadrení maloletých detí predložených matkou v odvolacom konaní. Uviedol, že tieto listiny nie sú datované, podpísané a vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť maloletých detí a súdnu prax by deti nikdy nenapadlo, aby písali listy pre súd. Maloletí Z. a O. sa chcú s otcom stretávať, so Z. sa otec stretáva dennodenne. Sama dcéra otcovi telefonuje, nemá problém požiadať ho o dobitie kreditu. Za podmienky, že nebude mať na vysvedčení žiadne štvorky jej sľúbil nový telefón, aby ju motivoval. Dal do pozornosti, že matka nenavrhol výsluch maloletých detí na súde. Matka na poslednom pojednávaní nemala žiadne návrhy na doplnenie dokazovania a súd na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym právnym a skutkovým zisteniam. Stretávanie s malými deťmi prebiehalo a prebieha bez problémov, otec v ich správaní nespozoroval žiadne zmeny v negatívnom smere, deti sa na otca tešia, trávajú s ním čas po školskom vyučovaní až dovtedy, kým nepríde matka z práce pre ne. V prípade nejakého problému by ho deti odmietali a stretnutia by neboli realizované. Skutočnosti uvádzané matkou v odvolaní sú tak v rozpore s realitou. Z týchto dôvodov požiadal súd, aby na vyjadrenia detí neprihliadol. Počas týždňa v poobedňajších hodinách (keď je matka v práci) sú maloleté deti Z. a O. u otca. Matka pre pracovnú zaťaženosť nie je schopná zabezpečiť osobnú starostlivosť o deti (od pondelka do piatku pracuje do 18.00 hod., každú druhú sobotu od 08.00 do 16.00 hod. a niekedy aj v nedeľu), preto v tomto čase úlohu preberá otec a deti sú u otca. Bolo zaužívané, že mal. O. si úlohy robil v družine, pokiaľ ich nestihol, družinárka na to upozornila otca a otec s ním tieto úlohy dokončil, ak nemal všetky pomôcky, úlohy si dokončil s mamou. Toto uviedla aj matka na pojednávaní. Z. nenavštevuje družinu a podľa dohody rodičov si robí domáce úlohy výlučne s matkou. Matka neinformovala otca o zmene jej pracovnej doby a nepožiadala ho, aby jej vypomohol s učením. Naopak tvrdí, že ona je schopná sa o deti postarať a nemá problém pripraviť deti riadne do školy (odvolanie matky). Svoju rolu otca si plní riadne, dôkazom toho je zlepšenie prospechu mal. F., ktorý po rozvoze zostal pri otcovi. Jeho známky sú neporovnateľne lepšie ako v čase rozvodu manželstva (porovnal výsledky v 6. a 7. ročníku). Poprel, že by bol maloletý F. bitý, v konaní sa vôbec nepreukázalo, že by mal mať nejaké poranenia. O údajných trestoch sa svedkovia mali dozvedieť len údajne od maloletých detí Z. a O.. Ďalej poprel, že by mal F. z neho strach, je u neho spokojný, zlepšil si prospech, v jeho záujmoch ho otec podporuje, s čím má problém práve matka, ktorá mu všetko zakazuje. Poprel tvrdenie matky, že by účelovo navádzal dieťa vypovedať. Právny zástupca matky mohol na pojednávaní mal. F. klásť otázky a na ním položené otázky odpovedal. K výsluchu syna nemala matka žiadne námietky, až následne účelovo spochybňuje vykonané dôkazy. Práve rozhodnutia súdu, na základe ktorých bol mal. F. zverený jemu do výchovy (predbežným opatrením počas rozvodového konania a následne v konaní o rozvoze) sú dostatočnou zárukou, že syn je v poriadku a otec sa o syna riadne stará. Poukázal aj na obštrukcie matky, keď napríklad matka nedala otcovi súhlas s vycestovaním na dovolenku do Chorvátska a otec musel túto situáciu riešiť súdnou cestou. Navštevami u starej mamy z matkinej strany si maloletý F. udržiava rodinné väzby k starým rodičom. Argumentácia matky ohľadom nesprávnej, ľahostajnej výchovy otca neobstojí, pretože ani kuratela nezistila, že by prostredie otca malo negatívny vplyv na výchovu maloletého dieťaťa. Svoj postoj k výchove syna dostatočne prezentoval na pojednávaní. Syn je vedený k tomu, že veci si musí zaslúžiť, musí si poupratovať po sebe. Práve v rozvodovom konaní matka napádala, že otec si zo syna spravil sluhu a aktuálne poukazuje na jeho benevolentnú výchovu. Teda matka si upravuje svoje tvrdenia podľa situácie, ako jej to vyhovuje. Odmietol prezentovaný názor matky (až v odvolacom konaní), že deti priateľky sú uprednostňované v jeho domácnosti. V tomto smere bola vypočutá jeho priateľka, ako funguje ich domácnosť, najmä pokiaľ ide o zdravé návyky v stravovaní. Sám maloletý F. sa vyjadril ako je to so zabezpečovaním stravy a desiatami, prezentoval svoj denný režim, s kým sa stretáva, aké má záujmy. Otec predložil aj správu o ošetrovaní syna u zubára, poprel akúkoľvek ľahostajnosť voči deťom, resp. zanedbávanie starostlivosti o ne. Poukázal, že pokiaľ chcel ísť s deťmi na výlet v čase, keď nemal s nimi stretnutie, matka mu to neumožnila, z čoho boli deti sklamané. Rázne

poprel liberálnu výchovu detí, uviedol, že práve matka nejaví žiadny záujem o syna F., nezavolá mu, nekontaktuje ho, aby sa s ním aspoň porozprávala. Práve pre správanie matky je ich vzťah naštrbený a odmietavý zo strany syna. Syn ťažko znášal, keď mu mladší súrodenci oznámili, že boli na výlete s matkou. Nesúhlasil s názorom matky, že čas, ktorý deti strávia u otca by bolo mrhaním času. V odvolaní matka vyjadrila skutočný názor na rolu otca a spochybňuje jeho prirodzenú rodičovskú autoritu. Zotrvával na tom, že návrh matky na zmenu výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom nie je dôvodný. Rozsah zabezpečovania osobnej starostlivosti o maloletého F. sa osvedčil a rozsah stretávania otca s maloletými deťmi podľa súdneho rozhodnutia je v záujme maloletých detí. K vyjadreniu predložil ošetrenie maloletého F. u stomatológa, vysvedčenie maloletého F. zo 6. a 7. ročníka základnej školy, SMS komunikáciu s deťmi. Zároveň vyjadril súhlas s vyjadrením kolízneho opatrovníka k odvolaniu matky.

11. V odvolacej replike matka zopakovala svoju odvolaciu argumentáciu a bližšie sa vyjadrila k hodnovernosti predložených vyjadrení detí v odvolacom konaní. Keď spomenula, že F. bol na pojednávaní, následne aj mladšie deti sa chceli vyjadriť aspoň písomne. Nechcela, aby mladšie deti boli vypočúvané na súde, pretože by ich to po psychickej stránke zaťažilo. Poprela, že by sa Z. s otcom stretávala denno-denne. Uviedla, že Z. chodí zo školy domov. Potvrdila, že otec jej dobíja kredit na telefón, s ktorým nevie hospodáriť. Otec jej síce sľúbil telefón, ale vedel, že tento sľub nebude musieť splniť, pretože bude mať minimálne 2 štvorky na vysvedčení. Uviedla, že celé letné prázdniny deti u otca neboli, syn F. väčšinu času trávil so starou mamou v A., alebo u mamy v L.. Nepýtala sa ho prečo nechcel byť u otca. Otec vystavuje maloletého F. nebezpečenstvu, keď mu dovolí chodiť na traktore do hory, jazdiť s kamarátom na kamióne, čo vzhľadom na jeho vek nie je vhodné. Cez prázdniny bol s matkou na dovolenke, na ktorú nebol absolútne primerane pripravený (musela mu kúpiť oblečenie a drogériu). Na dovolenke spozorovala, že často a veľa jedol, z čoho usúdila, že v domácnosti otca nie je o neho riadne postarané. Pokiaľ otec predložil vysvedčenie maloletého F. zo 6. ročníka, mohol aj v tom čase (bývali v spoločnej domácnosti) kontrolovať plnenie školských povinností. S poukazom na námietku jej pracovného vyťaženia uviedla, že si nemôže dovoliť zostať doma, pretože zabezpečuje potreby detí. Pokiaľ je v práci, vždy zabezpečí, aby sa o deti mal kto postarať. Maloletý O. má vždy v taške všetky pomôcky do školy avšak pravdou je, že si chce robiť úlohy s matkou a nie s otcom. Vo vyjadrení opätovne spochybnila zistený názor maloletých detí prostredníctvom kolízneho opatrovníka, zotrvala na benevolentnej a nevhodnej výchove otca (aj zakúpením štvorky, pitia energetických nápojov), poukázala na vyjadrenia maloletých detí predložených v odvolacom konaní, existenciu zranení u maloletého F., resp. fyzických trestov, ľahostajnosť otca k výchove syna F., ktorému to vyhovuje. Tieto okolnosti vo svojom súhrne odôvodňovali zmenu pomerov v zmysle jej návrhu. F. trávi viac času pri matke a pri starých rodičoch ako pri otcovi. Aj v čase, keď bol pri otcovi, matka mu často volala. Spoločne boli už na viacerých výletoch a tento rok aj na spoločnej dovolenke, kde sa ich vzťahy zlepšili a upevnili. Zo správania detí (keď otec príde za nimi) je zrejmé, že sa deti otca boja. Otec má väčší záujem o deti, keď sa blížia súdne pojednávania. Výchova maloletých detí v prostredí otca skutočne nie je v ich najlepšom záujme. Matka deťom nezakazuje stretávať sa s otcom, ani ich k nemu nasilu neposiela. Je slobodným rozhodnutím detí, že prestali k otcovi chodiť.

12. V odvolacej duplike otec nesúhlasil s vyjadrením matky a zotrval na svojej predchádzajúcej argumentácii. Posledné vyjadrenie matky považoval za hrubo zasahujúce do výkonu jeho rodičovských práv otca a najmä do jeho dobrej povesti rodiča. Zdôraznil, že kolízny opatrovník ani súd nevzhladol žiadny negatívny vplyv otca na maloleté deti. Otec je toho názoru, že matke ide výlučne o to, aby otec platil výživné na všetky tri deti a tieto boli reálne u otca, najmä v čase, kedy je matka v práci. Matka názory detí neberie vôbec do úvahy a neustále si presadzuje svoje, má tendenciu spochybňovať akýkoľvek orgán nerešpektujúci jej názor. Nie je pravdou, že by deti k otcovi nechodili, ako uvádzala matka. Deti chodia k otcovi pravidelne, u otca sú takmer každý deň, hlavne, keď je matka v práci a deti sa hrajú vonku. Následne prídu k otcovi domov, najedia sa, niečo vypijú, stáva sa, že si vypýtajú aj nejaké drobné. Podľa otca deti matke ani nepovedia, že boli u neho, aby mali od nej pokoj, nakoľko by im robila výstupy. Deti dobrovoľne chodia k otcovi aj v čase, keď nemajú určené stretnutie, teší sa tomu a nemá s tým problém. Je to len dôkazom toho, že majú veľmi dobrý vzťah k otcovi a matka umelo vyvoláva zdanie, že to tak nie je. Je presvedčený, že listy predložené matkou sú zmanipulované a neodrážajú reálne potreby a prežívanie maloletých detí. Ak by skutočne deťom niečo chýbalo pri otcovi, tak by za nim nechodili. Matka nepodala žiadne dožiadanie na kuratelu do vyhlásenia rozhodnutia, že by sa deti nemohli s otcom stretávať. Rovnako po vyhlásení rozsudku nedisponuje dôkazom, že by mali deti z otca traumy. Práve Z. v čase, keď otec prerábal kúpeľňu, chodila mu pomáhať, spoločne sa najedli, poupratovali, veľmi sa jej to

páčilo. Opätovne ide len o prejav matky ako poníma rolu rodiča - otca. Nikdy nevyčítal matke zlé študijné výsledky u Z. a nepovažuje za zlé, ak dieťa motivuje k zlepšeniu známok kúpou telefónu. Považuje za správne, ak umožnil F. byť na prázdninách u starých rodičov, neobstoja ani tvrdenia, že vystavuje F. nebezpečenstvu, ani to, že nebol na dovolenku pripravený. Boli dohodnutí, že si veci pripraví. Zaskočila ho reakcia matky, že syn na dovolenke veľa zjedol. Z dovolenky mu syn zasielal správy ako sa teší domov a tieto predložil ako dôkaz. Aj Z. doniesla otcovi z dovolenky srdiečko a všetky deti prišli z dovolenky za otcom a nešli domov ku matke. Opakovane argumentoval názorom mal. syna F. vyjadreným na pojednávaní. Má svoje deti nesmierne rád, je šťastný, keď s nimi môže byť, deti mu prejavujú náklonnosť a na tomto stave nechce nič meniť.

13. Vyššie uvedené vyjadrenia účastníkov boli v priebehu odvolacieho konania súdom zasielané účastníkom v zmysle ust. § 374 CSP. Ďalšie podania účastníkov konania vo veci neboli v priebehu odvolacieho konania doručené súdu prvej inštancie ani odvolaciemu súdu.

14. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu podľa § 65 CMP s tým, že odvolacími dôvodmi nie je viazaný (§ 66 CMP) a bez nariadenia pojednávania (postupom podľa § 219 ods. 3 CSP v spojení s § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 2 ods. 1 CMP) rozsudok okresného súdu v zamietajúcom výroku (výrok I.) ako aj v závislom výroku o trovách konania (výrok II.) v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

15. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v podstatnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, pre rozhodnutie o zmene úpravy rodičovských práv k maloletému F. a zmene úpravy styku otca s maloletou Z. a maloletým O. a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP). Takýto postup je v súlade s judikatúrou Ústavného súdu SR, v zmysle ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (pozri napr. III.ÚS 78/05, II.ÚS 264/08, IV.ÚS 372/08, IV.ÚS 350/09).

16. Na doplnenie považoval odvolací súd za potrebné reagovať na odvolacie námietky matky formulované v podanom opravnom prostriedku.

17. Zákon o rodine umožňuje, ak sa zmenia pomery na strane rodičov prípadne na strane detí samotných, aby právne pomery medzi rodičmi a deťmi boli upravené novým spôsobom (§ 78 ods. 1 Zákona o rodine). Samozrejme nejde o akúkoľvek zmenu, ale o takú zmenu, ktorá má význam pre záver, že úprava pomerov v predchádzajúcom rozhodnutí už nezodpovedá zmenenej situácii. Takouto zmenou pomerov nie je teda akákoľvek zmena, ale musí ísť o zmenu pomerov závažnejšieho rázu v tých okolnostiach, ktoré tvorili podklad pre vydanie predchádzajúceho rozhodnutia, teda o zmenu, ktorá sa výraznejším spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov (v danom prípade v otázke výchovy a úprave styku). Inak by išlo len o revíziu predchádzajúceho rozhodnutia, čo je neprípustné.

18. V konaniach starostlivosti o maloleté deti je na prvom mieste záujem maloletého dieťaťa a tento môže prevážiť nad záujem rodiča, tak ako to správne konštatoval aj okresný súd.

19. Preskúmaním spisového materiálu, najmä výsledkov vykonaného dokazovania odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie konštatuje, že návrh matky na zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému F. a na zmenu úpravy styku otca s maloletou Z. a maloletým O. nie je dôvodný a rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne. Okresný súd dostatočne skúmal zmenu pomerov na strane účastníkov právneho vzťahu (oboch rodičov i maloletých detí) od poslednej úpravy, t.j. od rozhodnutia Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 8P 94/2017 zo dňa 23.08.2018, ktorým súd schválil rodičovskú dohodu o výkone ich rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode, ako hmotno-právnej podmienky pre rozhodnutie vo veci. Vo veci vykonal dostatočné dokazovanie za účelom zistenia skutočného stavu veci a následne správne dospel k záveru, že od posledného rozhodnutia súdu nedošlo k takej podstatnej zmene pomerov na strane účastníkov právneho vzťahu, ktorá by odôvodňovala navrhovanú zmenu pomerov.

20. Odvolací súd nemal žiadne pochybnosti o názore mal. F. na aktuálne výchovné prostredie u otca, ktorý prezentoval vo výpovedi na súde. Pre rozhodnutie o navrhovanej zmene u mal. F. (výchova, výživa, úprava styku) boli zásadné dve skutočnosti, a to 1/ že v starostlivosti otca o mal. dieťa doteraz neboli zistené závažné nedostatky (čo vyplynulo z dokazovania vykonaného v konaní, najmä zo šetrenia pomerov v domácnosti otca, správ zo školy), ktoré by odôvodňovali zmenu výchovného prostredia a 2/ názor mal. dieťaťa prezentovaný priamo mal. F. na pojednávaní, o ktorom nemal ani odvolací súd žiadne pochybnosti.

21. Odlišné predstavy matky o výchove mal. F., resp. jej vlastné pocity o nesprávnej výchove otca, matkou prezentovaná a ničím nepreukázaná obava mal. F. z otca (obdobne aj u mladších mal. deťoch pri úprave styku) a hľadanie chýb vo výchove otca, nepostačuje na zmenu predchádzajúcej úpravy pomerov, zvlášť, ak dieťa s takouto zmenou nesúhlasí. Zákon a sudy vo svojich rozhodnutiach preferujú stálosť výchovného prostredia u mal. dieťaťa.

22. Z okolností prejednávanej veci je evidentné, že mal. F. ako najstaršie z detí celkovo zle znášal rozvod svojich rodičov (zhoršil sa u neho prospech aj správanie v škole) a nemožno prehliadnuť, že sa stabilizoval práve v domácnosti otca. Neuniklo pozornosti odvolaciemu súdu, že vzťah matky a mal. F. je poznačený rozvodom, čo nepriamo potvrdila aj matka v odvolaní ako i v odvolacej replike. Aj v týchto širších súvislostiach, navrhovaná zmena výchovného prostredia nie je v danom štádiu stabilizácie pomerov dôvodná.

23. V predmetnej veci okresný súd správne poukázal aj na časový faktor, t.j. dobu, ktorá uplynula od poslednej úpravy pomerov do podania nového návrhu na jej zmenu (4 mesiace). Tento faktor by nebol významný len vtedy, ak by sa aj v krátkom čase zásadne zmenili okolnosti, z ktorých súd vychádzal pri poslednej úprave a vyžadoval by to záujem dieťaťa, čo nebolo preukázané v prejednávanej veci.

24. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom matky, že súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevenoval navrhovanej zmene úpravy styku otca s mal. Z. a mal. O.. Aj v tejto časti platí, že od poslednej úpravy styku otca s maloletými deťmi uplynul krátky čas. Vzhľadom na pomerne široký rozsah úpravy styku otca s mladšími deťmi, osobitne zdôrazňujúc na báze rodičovskej dohody, len samotné zabehnutie tejto úpravy do „života“ - zosúladením školských povinností detí a pracovných povinností rodičov si vyžaduje nejaký čas a predovšetkým konštruktívnu komunikáciu rodičov. Ani v tomto smere odvolací súd nezistil takú zásadnú zmenu pomerov, resp. skutočnosti, ktoré by odôvodňovali potrebu zúženia styku otca s mal. deťmi.

25. Zhrňujúc uvedené, ani vo fungujúcej rodine sa nemusia názory rodičov úplne zhodovať na výchovu detí resp. kvalitu trávenia ich voľného času a rozloženie školských povinností. Podstatné je, aby rodičia v záujme detí a ich potrieb komunikovali a priebežne riešili zistené nedostatky. Pokiaľ komunikácia medzi rodičmi nefunguje, nemôže bez problémov prebiehať úprava styku rodiča s dieťaťom bez ohľadu na jej rozsah.

26. Dôvody uvádzané matkou na zúženie styku otca s mal. Z. a mal. O. vyhodnotil odvolací súd ako dôsledok zlej resp. nedostatočnej komunikácie medzi rodičmi (napr. ohľadom plnenia školských povinností). Z týchto dôvodov odvolací súd neprihliadol pri svojom rozhodovaní ani na vyjadrenia detí, predložených k odvolaniu. Z týchto vyjadrení vyplýva, že deti sú zbytočne zaťažované do konfliktov svojich rodičov, ktorí riešia svoje problémy nevhodne pred deťmi (otec chcel dať matke facku). Sama matka si v tejto časti odporuje, keď jej najskôr prekážalo, že otcovi sú deti ľahostajné, v určených časoch si ich neberie a následne jej prekážalo, že deti trávajú príliš veľa času u otca doslova neužitočne. Obdobie letných prázdnin nepovažoval odvolací súd za smerodajné pre posúdenie priebehu styku rodičov s deťmi, nakoľko ide o obdobie, v ktorom deti prirodzene viac času trávajú mimo domu (u starých rodičov a pod.).

27. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia v súvislosti s úpravou styku otca s mal. deťmi správne zdôraznil, že rozvodom zostávajú obom rodičom zachované rodičovské práva v plnom rozsahu a je povinnosťou rodičov vzájomne rešpektovať a v pozitívnom smere podporovať rolu druhého rodiča v živote mal. detí a vytvárať tak podmienky na zdravý a všestranný rozvoj mal. detí (bližšie v bode 4. tohto

odôvodnenia). V najlepšom záujme maloletých detí bude, ak obaja rodičia prejavia väčšiu snahu a budú túto zásadu rešpektovať.

28. Keďže v odvolacom konaní neboli zistené a preukázané žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zmenu rozhodnutia a súčasne neboli zistené ani vady týkajúce sa procesných podmienok konania (§ 380 ods. 1 a 2 CSP) krajský súd na základe zisteného skutočného stavu veci, prihliadnuc na citovanú právnu úpravu, rozhodnutie okresného súdu ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

29. Odvolací súd ako vecne správny potvrdil aj odvolaním výslovne nenapadnutý, ale od rozhodnutia vo veci samej závislý výrok napadnutého rozsudku o trovách prvoinštančného konania (výrok II.), ktorý plne zodpovedá v ňom aplikovanému zákonnému ustanoveniu.

30. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

31. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné, alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu. (§ 77 CMP)

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti / Exekučný poriadok/ a o zmene a doplnení ďalších zákonov).

Ak sa jedná o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa § 370 a nasl. CMP.